

واسنجی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت مهاجران افغان در فضاهای پیراکلانشری (مورد: کلانشهر مشهد)

پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۷/۰۲

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵

صفحات: ۱۶۸-۱۵۱

احمد داغستانی؛ دانشجوی دکتری گروه جامعه‌شناسی اقتصاد و توسعه، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران.
 مهناز امیرپور؛ استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران.
 احمد صادقی؛ استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی، قوچان، ایران.

<p>امروزه یکی از اصلی‌ترین مؤلفه‌هایی که امنیت را ارتقاء می‌بخشد و جامعه را سالم، آرام و مطلوب می‌سازد سرمایه اجتماعی است. از این رو، آگاهی از میزان سرمایه اجتماعی اعضای یک جامعه و نقش آن در تبیین میزان احساس امنیت اجتماعی و مؤلفه‌های آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. در این راستا هدف پژوهش حاضر واسنجی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت مهاجران افغان در فضاهای پیراکلانشری مشهد می‌باشد. این تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش، از نوع همبستگی است. داده‌های موردنیاز تحقیق به روش اسنادی - میدانی (پرسشنامه محقق ساخته) گردآوری شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر تعداد مهاجران افغان در شهر مشهد در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ (۴۰۰ هزار نفر) که با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۲ نفر به عنوان حجم نمونه انتخاب شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS استفاده شد. نتایج بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری در مقدار ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای تمامی متغیرهای (سرمایه اجتماعی و احساس امنیت مهاجران افغان) بیشتر از ۰/۷ و مقدار واریانس استخراج شده بیش از ۰/۵ به دست آمده و مورد قبول می‌باشد و در آزمون روایی واگرا، در تمامی متغیرها از روایی واگرای مطلوبی برخوردار هستند. نتایج مدل‌های ساختاری با توجه به مقادیر به دست آمده از ضریب تعیین (سرمایه ساختاری با ۰/۵۵۹ بیشترین و سرمایه شناختی با ۰/۲۰۹ کمترین) نشانگر روابط مستقیم در حد متوسط در بین شاخص‌ها می‌باشد. سایر نتایج نشان داد کلیه وزن‌های مدل بیرونی ترکیبی به جز در مورد (امنیت فکری از متغیر احساس امنیت) در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار است. در نهایت در بررسی مسیر گرافیکی احساس امنیت بر مبنای ابعاد سرمایه اجتماعی (شناختی، ارتباطی و ساختاری)، بعد ساختاری (۰/۵۸۱) بیشترین اثرگذاری را نشان می‌دهد.</p>	<p>چکیده</p> <p>واژه‌های کلیدی:</p> <p>سرمایه اجتماعی، احساس امنیت، مهاجرین افغان، فضاهای پیراکلانشری، مشهد.</p>
---	--

E- Mail: mahnaz.amirpour@gmail.com

نحوه ارجاع به مقاله:

داغستانی، احمد، امیرپور، مهناز، صادقی، احمد. ۱۴۰۱. واسنجی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت مهاجران افغان در فضاهای پیراکلانشری (مورد: شهر مشهد). مجله توسعه فضاهای پیرانشهری. مجله توسعه فضاهای پیرانشهری. ۲(۸): ۱۶۸-۱۵۱.

یکی از مفاهیم بااهمیت و پیچیده و جدید در دنیای امروز و در بسیاری از مباحث سیاسی، اجتماعی و اقتصادی موضوع و مفهوم امنیت است (بحری پور و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۰). امنیت از مهم ترین دغدغه های بشر و یکی از اصول زندگی و زمینه ساز تکامل و ارتقاء آن بوده است (پروین زاده و محمدی شیخی، ۱۳۹۴: ۱). امنیت از نیازها و ضرورت های پایدار فرد و جامعه تلقی می شود (ناصرپور، ۱۳۹۸: ۳۷)؛ که فقدان یا اختلال در آن، پیامدها و بازتاب های نگران کننده و خطرناکی به دنبال دارد (ترابی و گودرزی، ۱۳۸۳: ۳۲)؛ به طوری که انسان مدنی برای زندگی در جمع و دستیابی به مراتب بالای رشد نیازمند امنیت و آرامش خاطری است که با رشد و نمو جرائم و انحرافات اجتماعی زمینه های نامنی و شکل گیری کجروی در سطح جامعه بیشترین دلهره را ایجاد می کند (ساروخانی و هاشم نژاد، ۱۳۹۰: ۸۲). اگر امنیت در جامعه را به دو بعد امنیت عینی (وجود امنیت) و امنیت ذهنی (احساس امنیت) تقسیم کنیم (درویشی، ۱۴۰۰: ۲۲۴)، می توان گفت که احساس امنیت در یک جامعه، مهم تر از وجود امنیت است؛ چراکه واکنش های افراد در جامعه، به مقدار زیادی به میزان دریافت و ادراک آن ها نسبت به تلقی که از واقعیت دارند، بستگی دارد، نه خود واقعیت (فرج پور و همکاران، ۱۳۹۷: ۷۷). لذا دارا بودن احساس امنیت به عنوان شرط اصلی کنش نشانه یک احساس بنیادین نظم در جامعه و تفکرات مردم آن است. امنیت وجودی با این احساس ارتباط دارد که نظم اجتماعی در حالت عادی است و با انتظارات و مهارت های لازم افراد در فعالیت های شان سازگاری دارد. امنیت وجودی امنیت رابطه ای اجتماعی است؛ یعنی این احساس را که به صورتی ایمن موقعیت را در کنترل شناختی خود داریم؛ بنابراین امنیت وجودی برداشتی بنیادین از امنیت است که در همه موارد مربوط به امنیت حضور دارد (یاری و هزار جریبی، ۱۳۹۱: ۴۱).

یکی از اصلی ترین مؤلفه هایی که امنیت را ارتقا می بخشد و جامعه را سالم، آرام و مطلوب می سازد سرمایه اجتماعی است (ذاکری هامانه، ۱۳۹۱: ۸۳). مطالعه سرمایه اجتماعی در جامعه به لحاظ تأثیر بر عوامل مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی از اهمیت دوچندان برخوردار است (جوانمرد و یوسفوند، ۱۴۰۰: ۵۷). سرمایه اجتماعی عامل مهمی در تبیین واریانس های احساس ناامنی در جامعه محسوب می گردد (Lindstrom et al, 2003: 111). سرمایه اجتماعی از مهم ترین مفاهیمی است که امروزه تأثیر فراوانی بر تمامی جنبه های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جوامع دارد. از این رو این موضوع در چند دهه گذشته مورد توجه اندیشمندان رشته های مختلف قرار گرفته است. سرمایه اجتماعی با تأثیری که بر احساس امنیت افراد دارد می تواند یکی از کلیدی ترین عوامل ارتقاء سطح احساس امنیت در بین جوامع انسانی باشد (سیف الدینی و همکاران، ۱۳۹۲: ۸۹). ضرورت مطالعه در خصوص رابطه سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی از آنجا ناشی می شود که تهدیدات داخلی بالفعل و بالقوه در کشورهای کمتر توسعه یافته اغلب امنیت اجتماعی این جوامع را به خطر می اندازد. بر همین اساس، شناسایی عوامل و عناصر تأمین امنیت اجتماعی و احساس ایمنی از پیش شرط های اساسی در جهت برنامه ریزی برای ارتقای سطح امنیت اجتماعی به شمار می رود و از نقش بسزایی در برنامه ریزی های راهبردی دولت ها برخوردار است (بحری پور و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۲).

پژوهشگران داخلی و خارجی زیادی رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت را موضوع پژوهش خود قرار داده اند که در این بخش به تعدادی از آن ها اشاره خواهد شد: سبکتکین و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهشی به بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و هراس از تعرض در محله های شهر خرم آباد پرداخته اند. نتایج نشان داد متغیرهای مشارکت محله ای، رعایت هنجارهای درونی شده، اعتماد محله ای، تعلق طایفه ای، سن و مدت سکونت در محله با متغیر هراس از تعرض رابطه

دارند. یعقوبی (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان «بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهر تبریز)» که از تلفیقی از نظریه‌ی پنجره‌های شکسته‌ی کلینگ و ویلسون و نظریه‌ی امنیت باری بوزان استفاده نموده نشان داد که میزان احساس امنیت مردم شهر تبریز در حد کم بوده است. هم‌چنین، همبستگی‌ها نشان داد که بین احساس امنیت و متغیرهای همکاری و مشارکت مردم با پلیس، اعتماد مردم به پلیس، رضایت مردم از پلیس رابطه‌ی مستقیم و معناداری مشاهده شده است. از سوی دیگر، یافته‌ها نشان می‌دهد که بین پلیس قدرتمند و حساس به هنجارشکنی، گشت‌های پلیس، دین‌داری، کنترل اجتماعی غیررسمی، میزان استفاده از رسانه‌های همگانی رابطه‌ی منفی و معکوس وجود دارد. طباطبایی (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «تحلیل عوامل محیطی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی ساکنان سکونتگاه‌های غیررسمی جنوب شرق تبریز مطالعه موردی مارالان تبریز» به پیروی از نظریه نیازهای مازلو معتقد بود که مسئله امنیت در هر جامعه دارای ابعاد متنوع و متعدد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است. از این رو امروزه، جرم و احساس ناامنی در برابر آن، در محلات غیررسمی شهری، از دغدغه‌های اصلی شهروندان به شمار می‌رود و در رشد آسیب‌های اجتماعی که یکی از مهم‌ترین عوامل تهدیدکننده‌ی امنیت می‌باشند، مؤثر است. حیدری و شفیعی (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر اصفهان، نشان دادند که بین دختران و پسران، تفاوت معنی‌داری از نظر احساس امنیت وجود نداشته است. ضریب همبستگی بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت نشان می‌دهد که بین این دو متغیر، همبستگی معنی‌داری وجود دارد. در بین ابعاد سرمایه اجتماعی، مشارکت اجتماعی و اعتماد همبستگی معنی‌داری با احساس امنیت دانشجویان دارد. شربتیان و رضازاده (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین سلامت اجتماعی و احساس امنیت (مطالعه موردی: جوانان ۲۰ تا ۴۰ ساله در گناباد)» به این نتایج دست یافت که ارزیابی توانایی یک فرد در انجام مؤثر کارها و کارآمدی انجام مهارت‌ها و نقش‌های اجتماعی به منظور افزایش احساس امنیت به عنوان یک مسئله توانمندسازی کیفیت زندگی، می‌تواند به ارتباط لازم بین مؤلفه‌های سلامت اجتماعی همانند (انسجام، پذیرش، مشارکت و تحقق بخشیدن) منجر گردد. نتیجه‌گیری نشان داد که با تکیه بر برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب توسط نهادها و سازمان‌های مربوطه می‌توان به بهبود وضعیت امنیت اجتماعی در بین جوانان کمک نمود. زینالی گیگلو (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مرتبط با آن در بین زنان بالای ۱۵ سال شهر پارس‌آباد» مشخص گردید که احساس امنیت اجتماعی در بین زنان در سطح بالایی بوده است. هم‌چنین یافته‌های پژوهش حاکی از این بوده که رابطه معنادار و مستقیمی بین دین‌داری، اعتماد اجتماعی و مشارکت اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی وجود دارد و میانگین احساس امنیت افراد دارای تحصیلات بالاتر، بیشتر از افراد دارای تحصیلات پایین‌تر بود. جوانمرد و یوسفوند (۱۴۰۰)، در پژوهشی به بررسی سرمایه اجتماعی و احساس امنیت در بین مناطق حاشیه‌نشین و مرکزی (شهر خرم‌آباد)، پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که بین میانگین سرمایه اجتماعی در مناطق حاشیه‌نشین مرکز شهر خرم‌آباد تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارتی سرمایه اجتماعی در دو گروه آماری مذکور یکسان نبوده و تفاوت داشته است. سلیمی سبحان و همکاران (۱۴۰۰)، در پژوهشی به بررسی تأثیر اعتماد اجتماعی و امنیت فضاهای شهری در توسعه گردشگری شهر گرگان به این نتایج دست یافتند که اعتماد اجتماعی و امنیت فضاهای شهری بر توسعه گردشگری تأثیر معناداری دارد به گونه‌ای که میزان تأثیر متغیر امنیت فضاهای شهری بر توسعه گردشگری بیشتر از اعتماد اجتماعی است. یافته‌های پژوهشی چن و ترنر (۲۰۱۴)، نشان می‌دهد که تقویت مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی به مؤلفه‌های امنیت مالی، جانی،

حقوقی، احساسی و اخلاقی روستاییان منجر می‌شود و آن‌ها شامل ارتباطات اجتماعی، روابط افقی بر پایه همکاری و آگاهی می‌باشند. هانسون (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان «قوم‌نگاری‌های امنیت: پیشبرد مطالعات امنیتی فراتر از مرزهای روابط بین‌الملل» به این نتایج دست یافت که او شاهد اصلاحاتی بین سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۴ در کاراکاس، ونزوئلا با اجرای اصلاحات پلیس ملی مانند امنیت شهروندی است. به اعتقاد دانیل گلدشتاین، انسان‌شناس مشهور معتقد است ناامنی باعث شده که جهان غیرقابل پیش‌بینی، خارج از کنترل گردد، و ذاتاً خطرناک است و بنابراین، مفهوم ناامنی بر این اساس فراگیر می‌شود و فضا را برای همه چیزهایی که احساس ترس ایجاد می‌کند باز می‌کند. زانگ (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان «بازسازی اشتغال، امنیت اجتماعی و برابری حقوق مهاجران روستایی» به این نتایج دست یافت که در پس‌زمینه رکود در اصلاحات هوکو، موضوع جدیدی در تحقیق در مورد مهاجرت داخلی در چین پدیدار شده است. این بررسی نشان می‌دهد که مهاجران روستایی به شهرها به حقوق شهروندی برای اشتغال و بیمه اجتماعی مرتبط با شغل دست یافته‌اند. تلاش برای تحقق شهروندی محلی پیامد دیگر اصلاحات و توسعه در دولت چین بود. مارینی و همکاران^۳ (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «تحلیل مدل مبتنی بر عامل تأثیر مهاجرت بر امنیت اجتماعی در سوئیس» به این نتایج دست یافت که در جامعه‌ای با پیری جمعیتی به دلیل موج مهاجرت گسترده در آن درگیر چالشی بسیار است. به منظور در نظر گرفتن تعاملات پیچیده پویایی جمعیت، توسعه شهری، و رفتار جمعیت، در یک نمونه آزمایشی از کل جمعیت سوئیس، ما تا سال ۲۰۳۵ به صورت سالانه تأثیرات سه روند مختلف مهاجرت را بر سیستم امنیت اجتماعی سوئیس بررسی شد. شبیه‌سازی‌های مبتنی بر نمایندگی ما نشان می‌دهد که اگر نرخ‌های مهاجرت سالانه به ۵۰ درصد نرخ امروز محدود شود. گریکو و پلی^۴ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «درک امنیت و رفاه مردم» باهدف ارائه روشی برای نظارت و ارزیابی ادراک عمومی از امنیت در رسانه‌های اجتماعی با توجه به اهمیت فراوان امنیت در تعیین رفاه مردم تدوین شد. جمع‌آوری پیام‌های توئیتر نشان می‌دهد ادراک امنیت از سوی پاسخگویان منفی است. این عاری از تأثیر هیاهوهای ارتباطی است، و این امکان را به شما می‌دهد تا هرگونه تغییر احتمالی در ادراک عمومی را به‌طور قابل اعتماد اندازه‌گیری کنید.

امنیت اجتماعی، تضمین‌کننده حیات جمعی انسان‌ها هست که پایه و اساس آن را انتظام اجتماعی تشکیل می‌دهد. سرمایه اجتماعی و امنیت دو مقوله درهم‌تنیده‌ای هستند که زیست جمعی، توسعه و پایداری اجتماعی را ممکن می‌سازند (ذوالفقاری، ۱۳۹۸: ۱۶۱). سرمایه اجتماعی به دلیل کارکرد و آثار غیرقابل انکاری که در جهات مثبت و منفی بر جامعه و دیگر سازه‌های اجتماعی دارد، برای نظریه‌پردازان و متولیان امور عامه، مهم و حیاتی به شمار رفته و رصد مستمر و دائمی آن از جمله ضرورت‌های هر نظام سیاسی است که می‌بایست در خدمت مدیریت کلان و راهبردی جامعه قرار گیرد (مسلمی و فاضلی، ۱۳۹۸: ۲۴۹-۲۷۴). در این میان یکی از مهم‌ترین مسائلی که کشور ایران را در طی دهه‌های آینده درگیر ساخته است مهاجرت‌های بی‌رویه اتباع بیگانه (به‌ویژه افغان‌ها) به کشور بوده و متعاقب این پدیده کشور شاهد پذیرای سه موج بزرگ مهاجرت از طرف مرزهای شرقی کشور بوده است. موج نخست بعد از تجاوز

Hanson

Zhang

Marini et al

Greco and Polli

شوروی به افغانستان در سال ۱۹۷۸ تا ۱۹۸۵، موج دوم پس از درگرفتن جنگ داخلی میان گروه‌های مختلف مجاهدین در فاصله سال‌های ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۵ و سومی بعد از ظهور طالبان در ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۱ و حتی تا زمان حاضر بوده است. بعد از انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ مهاجرت تعداد قابل توجهی از شهروندان افغان نیز به رشد جمعیت در ایران افزوده است. از ضرورت‌های بررسی امنیت در مورد مهاجران افغان می‌توان چنین استنباط کرد که پدیده شهرنشینی و به دنبال آن توسعه ناامنی‌های اجتماعی در شهرها، بالأخص در کلان‌شهر مشهد که میزبان اقبال گسترده از آحاد جامعه می‌باشد؛ از آن جهت مهم می‌باشد که با بررسی و سنجش میزان احساس امنیت در بین گروه تازه‌وارد همانند مهاجران افغانستانی بتوان با تدابیر و برنامه‌ریزی‌های مدون شهری، زمینه‌های وقوع ناامنی و راهکارهای ارتقای احساس امنیت در شهرها را گسترش داد. باید تأکید نمود، مهاجران افغان یکی از گروه‌های در معرض خطر بشمار می‌روند و بخصوص زنان و کودکان مهاجر افغان می‌توانند در معرض خطر ناامنی‌ها از جمله ناامنی غذایی قرار بگیرند؛ چراکه علاوه بر مدت مدید مهاجران افغان در ایران، آن‌ها همچنان در زمینه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی و اقتصادی در ایران محروم مانده‌اند. ناامنی غذایی در میان زنان سرپرست خانوار، زنان بی‌سواد و کسانی که به‌صورت غیرقانونی در ایران حضور داشتند، به‌طور معناداری شایع‌تر است. بررسی راهکارهای بازدارنده و اصلاحی در این خصوص می‌تواند پاسخگوی بخشی از نیازهای آنان باشد. لذا بر مبنای آنچه مطرح گردیده است؛ این تحقیق به دنبال پاسخ به سؤالات ذیل باشد: بین احساس امنیت و سرمایه اجتماعی در بین مهاجران افغان در کلانشهر مشهد چه ارتباطی وجود دارد؟

روش‌شناسی

این تحقیق به لحاظ هدف کاربردی و به لحاظ روش، از نوع کمی است. داده‌های موردنیاز تحقیق به روش اسنادی - میدانی (پرسشنامه محقق ساخته) گردآوری شده است. بدین منظور برای سنجش احساس امنیت از پرسشنامه محقق ساخته با تأکید بر مؤلفه‌های مدل بوزان و آل ویور و چلبی، اینگلهارت و پارسونز و برای سنجش سرمایه اجتماعی از پرسشنامه محقق ساخته با پیروی از دیدگاه هم‌افزایی ولکاک و نارایان همچنین ناهایت و گوشال استفاده شد. این پرسشنامه‌ها به دو صورت سؤالات باز و در برخی موارد سؤالات بسته در قالب طیف لیکرت، اسمی و فاصله‌ای تهیه شد. در این پژوهش برای سنجش روایی سؤالات به اعتبار درونی و اعتبار بیرونی استناد شده است. در خصوص بررسی پایایی پرسشنامه محقق ساخته تحقیق، تصمیم بر آن شد که از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شود. بدین منظور با بهره‌گیری از نمونه ۲۰ تایی به‌عنوان پیش‌آزمون، از رابطه ذیل استفاده شد و ضریب آلفای کرونباخ برای پرسشنامه محاسبه گردید (جدول ۱).

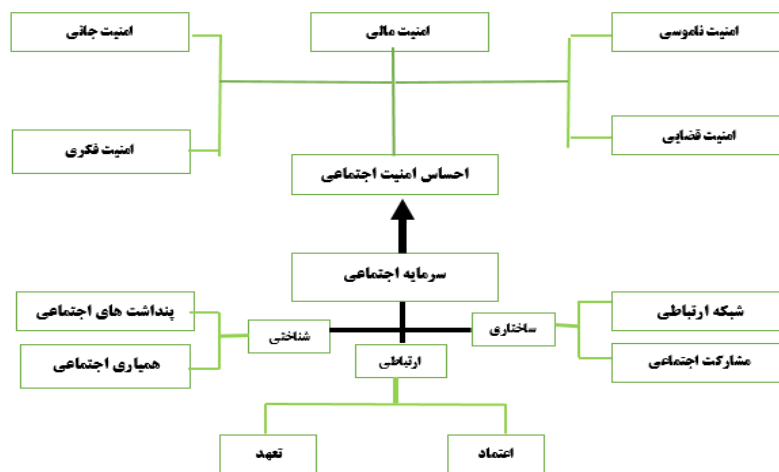
جدول ۱. سنجش پایایی متغیرهای تحقیق

سازه	تعداد گویه‌ها	آلفای کرونباخ	
امنیت اجتماعی	۲۴	۰/۹۲۹	
سرمایه اجتماعی	۴۷	۰/۸۲۷	
احساس امنیت	امنیت جانی	۵	۰/۷۲۲
	امنیت مالی	۵	۰/۷۷۳
	امنیت فکری	۴	۰/۷۸۳
	امنیت ناموسی	۶	۰/۸۵۶
	امنیت قضایی	۴	۰/۸۰۶

۰/۸۶۲	۳	پنداشت‌های اجتماعی	شناختی	سرمایه اجتماعی
۰/۸۸۸	۵	همیاری اجتماعی		
۰/۷۲	۳	شبکه ارتباطی	ساختاری	
۰/۹۱۴	۲۳	مشارکت اجتماعی		
۰/۷۲	۱۰	اعتماد	ارتباطی	
۰/۷۱۴	۳	تعهد		

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

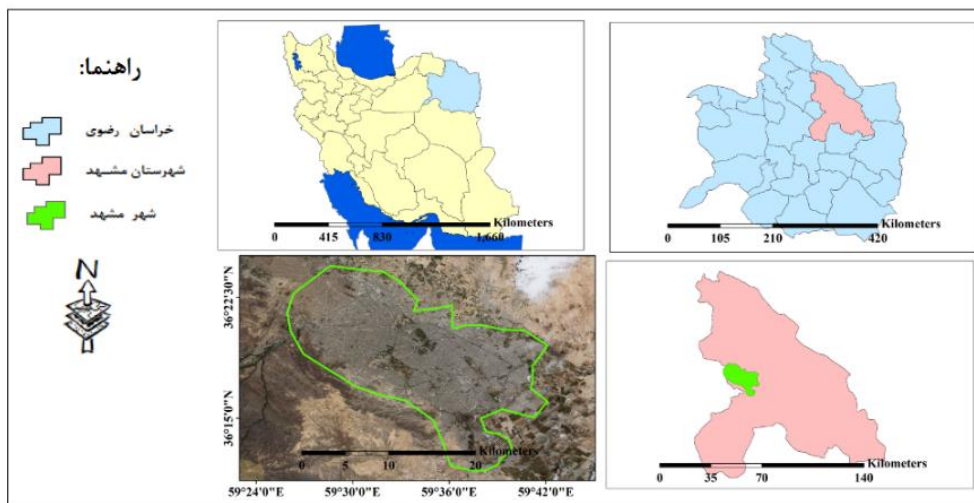
جامعه آماری پژوهش حاضر تعداد مهاجران افغان در شهر مشهد در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ (۴۰۰ هزار نفر) در (مناطق گلشهر، خواجه ربیع، قلعه ساختمان، پنج تن و طلاب) می‌باشد که با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۲ نفر به عنوان حجم نمونه با حداکثر میزان خطا (P و Q) مساوی ۰/۵ تعیین شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. کاربرد آمار توصیفی به منظور تفسیر نتایج داده‌های پژوهش بوده است و به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش و تعمیم نتایج از روش‌های آمار استنباطی استفاده شده است. همچنین پردازش اطلاعات و آزمون فرضیه‌ها و کلیه محاسبات آماری دیگر از نرم‌افزار SPSS و Smsrt PLS جهت معادلات ساختاری و مکنون‌ها انجام گرفته است.

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

شهر مقدس مشهد، مرکز استان خراسان رضوی با ۲۰۴ کیلومتر مربع مساحت درست در شمال شرق ایران و در طول جغرافیایی ۵۹ درجه و ۱۵ دقیقه تا ۶۰ درجه و ۳۶ دقیقه و عرض جغرافیایی ۳۵ درجه و ۴۳ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۸ دقیقه و در حوضه آبریز کشف رود، بین رشته کوه‌های بینالود و هزار مسجد قرار گرفته است و نیز ارتفاع شهر از سطح دریا ۹۸۵ متر و فاصله آن از تهران ۹۶۶ کیلومتر می‌باشد. (شکل ۲). کلان‌شهر مشهد بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ مشهد با ۳۰۰۱۱۸۴ تن جمعیت، دومین شهر پرجمعیت ایران پس از تهران و نود و پنجمین شهر پرجمعیت دنیا به‌شمار می‌رود. این شهر به واسطه وجود حرم علی بن موسی الرضا، هشتمین امام مذهب شیعه، سالانه پذیرای بیش از ۲۷ میلیون زائر از داخل و دو میلیون زائر از خارج از کشور است (سالنامه آماری استانداری خراسان رضوی، ۱۴۰۰). استان خراسان رضوی و بالأخص شهر مشهد به دلیل نزدیکی افغانستان در طول چند دهه گذشته همواره

مقصد اصلی مهاجرین افغان در ایران بوده است. اکثر این مهاجرین در حاشیه کلانشهر مشهد در مناطق (مناطق گلشهر، خواجه ربیع، قلعه ساختمان، پنج تن و طلاب) ساکن هستند.

شکل ۲. موقعیت منطقه مورد مطالعه

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

بر طبق یافته‌های توصیفی تحقیق، از بین ۳۷۲ نفر مجموع مشارکت کنندگان، تعداد ۱۷۱ نفر معادل ۰/۴۶ درصد از پاسخگویان زن و ۲۰۱ نفر معادل ۰/۵۴ درصد مرد می‌باشند. همچنین از بین ۳۷۲ نفر مجموع مشارکت کنندگان، (۲۴۲ نفر) معادل ۵۶/۱ درصد متأهل و (۱۳۰ نفر) ۳۴/۹ درصد مجرد بوده‌اند. از لحاظ درآمدی از بین ۳۷۲ نفر بالاترین فراوانی از مجموع مشارکت کنندگان با ۱۴۸ نفر (۳۹/۸) درصد دارای درآمد ماهیانه بین ۵ و کمتر از ۷ میلیون بوده و کمترین تعداد دارای درآمدی بالای ۹ میلیون با ۵۸ نفر گزارش گردید. توزیع پاسخگویان برحسب سن شامل ۱۱۸ نفر معادل ۳۱/۷ درصد از پاسخگویان بین ۱۵ تا ۲۸ سال، ۷۱ نفر معادل ۱۹/۱ درصد بین گروه سنی ۲۹ تا ۴۲ سال و ۱۸۳ نفر معادل ۴۹/۲ درصد بین ۴۳ تا ۵۶ سال بود. برحسب مدت اقامت از بین ۳۷۲ نفر مجموع مشارکت کنندگان، تعداد ۱۸۶ نفر معادل ۵۰ درصد از پاسخگویان دارای اقامت کمتر از ۱۵ سال و ۴۷/۲ درصد بین اقامت ۱۶ تا ۳۰ سال و تنها ۷/۳ درصد از پاسخگویان اقامت بیش از ۳۰ سال را تجربه نموده‌اند.

یافته‌های تحلیلی

برای انجام فرضیه‌های آماری لازم است که فرض نرمال بودن مشاهدات جمع‌آوری شده برای هر یک از متغیرهای تحقیق مورد ارزیابی قرار گیرد. آزمون کلموگروف اسمیرنوف متغیرها به شرح زیر می‌باشد:

H_0 : توزیع داده‌ها نرمال است

H_1 : توزیع داده‌ها نرمال نیست

اگر سطح معناداری این آزمون از مقدار خطای ۰,۰۵ کمتر باشد، نشان از غیر نرمال بودن و اگر سطح معناداری آزمون از ۰,۰۵ بیشتر باشد، نشان از نرمال بودن داده‌های آن متغیر می‌باشد.

جدول ۲. نتایج نرمال بودن متغیرهای اصلی در پژوهش

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آماره کلموگروف اسمیرنف	سطح معناداری	طبق قضیه حد مرکزی	نتیجه آزمون
احساس امنیت	۳۷۲	۹۳/۳۲۸	۱۷/۵۲۱	۰/۰۷	۰/۰۰۰	بالای ۳۰ نفر	نرمال
سرمایه شناختی	۳۷۲	۱۰۹/۷۱۵	۱۲/۶۵۲	۰/۰۷۹	۰/۰۰۰	بالای ۳۰ نفر	نرمال
سرمایه ارتباطی	۳۷۲	۳۶/۷۲۰	۸/۶۰۹	۰/۰۶۵	۰/۰۰۱	بالای ۳۰ نفر	نرمال
سرمایه ساختاری	۳۷۲	۲۹/۴۸۱	۶/۰۶۰	۰/۰۸۳	۰/۰۰۰۵	بالای ۳۰ نفر	نرمال

* قضیه حد مرکزی در آمار ثابت می‌کند که اگر حجم نمونه بالا رود (معمولاً بیشتر از ۳۰ نمونه) توزیع داده‌ها نرمال یا نزدیک به نرمال می‌باشد.

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

همان‌طور که در جدول (۲)، مشخص است، چون سطح معناداری متغیرها کمتر از ۰۵/۰ بدست آمده است طبق آزمون کلموگروف باید گفت که توزیع داده‌های این متغیرها نرمال نمی‌باشند؛ اما از آنجاکه آزمون کلموگروف اسمیرنف یک آزمون سخت گیرانه می‌باشد و در حجم نمونه‌های بالا معمولاً داده‌ها را غیر نرمال تشخیص می‌دهد به قضیه حد مرکزی استناد شده است. طبق قضیه حد مرکزی که ادعا می‌کرد اگر حجم نمونه آماری بالا رود (بالای ۳۰ نفر) توزیع داده‌های آن متغیر به توزیع نرمال نزدیک تر خواهد شد؛ بنابراین می‌توان گفت که توزیع داده‌های تمامی متغیرها نرمال یا حداقل نزدیک به نرمال می‌باشد. پس می‌توان گفت؛ توزیع داده‌های تمامی متغیرهای تحقیق نرمال می‌باشد.

در ادامه تحلیل عامل تأییدی متغیرهای تحقیق بر مبنای معادلات ساختاری آمده است. لذا در نرم افزار معادلات ساختاری Smart PLS شاخص‌های آلفای کرونباخ، ضریب پایایی ترکیبی (CR) و میانگین واریانس استخراجی (AVE) برای تحلیل عاملی تأییدی نیز گزارش گردیده است. یک مدل اندازه گیری مربوط به بخشی از مدل کلی می‌شود که دربرگیرنده یک متغیر به همراه سؤالات مربوط به آن متغیر است. برای بررسی برازش مدل‌های اندازه گیری سه معیار الف: پایایی (بار عاملی و پایایی مرکب)، ب: روایی همگرا (AVE) استفاده می‌شود.

برای سنجش بهتر پایایی در روش pls، هردوی این معیارها (ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی) به کار برده می‌شوند. در صورتی که مقدار پایایی ترکیبی برای هر سازه بالاتر از ۰,۷ شود، نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل اندازه گیری دارد.

جدول ۳. گزارش آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی

ابعاد	کرونباخ	روایی ترکیبی	متوسط واریانس
احساس امنیت	۰/۹۲۹	۰/۹۳۷	۰/۷۴۸
سرمایه ارتباطی	۰/۹۳۷	۰/۹۵۵	۰/۸۴۱
سرمایه ساختاری	۰/۸۵۵	۰/۸۹۲	۰/۵۸۱
سرمایه شناختی	۰/۶۹۵	۰/۸۶۸	۰/۷۶۶

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

همان‌طور که در جدول شماره (۳)، نیز ملاحظه می‌شود، مقدار ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای تمامی متغیرهای موجود در پژوهش بیشتر از ۰/۷ و مقدار واریانس استخراج شده بیش از ۰/۵ گزارش شده است و مورد قبول هست. در ادامه آزمون روایی و اگر (AVE)، آمده است.

روایی و اگر یکی از معیارها برای بررسی برازش مدل‌های اندازه گیری است. که این روایی از طریق روش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) به انجام می‌رسد. می‌توان بررسی کرد که میزان رابطه یک سازه با شاخص هایش در مقایسه رابطه آن

سازه با سایر سازه‌هاست، به طوری که روایی و اگری قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک سازه در مدل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا با سازه‌های دیگر. در PLS، بررسی این امر به وسیله یک ماتریس صورت می‌پذیرد که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است. نتایج جدول (۴)، نشان داد مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون در پژوهش نشان داد مقادیر هر ستون از ستون پایین بیشتر است لذا متغیرها از روایی و اگری مطلوبی برخوردار است.

جدول ۴. ماتریس سنجش روایی و اگری به روش فورنل و لارکر

سرمایه شناختی	سرمایه ساختاری	سرمایه ارتباطی	سرمایه اجتماعی	احساس امنیت	
				۰/۸۶۵	احساس امنیت
			۱	۰/۲۲۲	سرمایه اجتماعی
		۰/۹۱۷	۰/۷۳۲	۰/۳۲۱	سرمایه ارتباطی
	۰/۷۶۲	-۰/۰۳۴	۰/۴۲۶	-۰/۰۲۴	سرمایه ساختاری
۰/۸۷۵	-۰/۰۳۷	۰/۰۳۱	۰/۳۸۲	۰/۰۱۰	سرمایه شناختی

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

سه معیار برای آزمون مدل‌های ساختاری وجود دارد که به ترتیب به این روش‌ها پرداخته شده است؛

الف- شاخص ضریب تعیین R^2

ب- معناداری ضرایب مسیر (بتا)

ج- شاخص افزونگی یا ارتباط پیشین

معیار اساسی ارزیابی متغیرهای مکنون درون‌زا مدل مسیر، ضریب تعیین می‌باشد. به نظر هین سلر (۲۰۰۹) این شاخص نشان می‌دهد چند درصد از تغییرات درون‌زا توسط متغیر برون‌زا صورت می‌پذیرد. مقادیر ۰/۶۷؛ ۰/۳۳ و ۰/۱۹ برای متغیرهای مکنون درون‌زا (وابسته) در مدل مسیر ساختاری (درونی) به ترتیب قابل توجه، متوسط و ضعیف توصیف شد هرچند از نظر هاینر و همکاران (۲۰۱۱) مقادیر ۰/۲۵؛ ۰/۵ و ۰/۷۵ را برای متغیرهای درون‌زا در مدل ساختاری به ترتیب ضعیف، متوسط و قابل توجه توصیف کرده‌اند. همان‌گونه که در جدول (۵)، ملاحظه می‌شود با توجه به مقادیر به‌دست آمده از ضریب تعیین می‌توان گفت این مقادیر روابط مستقیم در حد متوسطی را گزارش می‌کنند. ضریب تعیین در مورد سرمایه ساختاری با ۰/۵۵۹ بیشترین و سرمایه شناختی با ۰/۲۰۹ کمترین میزان گزارش شده است.

جدول ۵. شاخص ضریب تعیین R^2

متغیرها	ضریب تعیین R^2	ضریب تعیین اصلاح شده R^2
احساس امنیت	۰/۴۳۴	۰/۴۰
سرمایه شناختی	۰/۲۰۹	۰/۲۰
سرمایه ارتباطی	۰/۵۱۷	۰/۵۱
سرمایه ساختاری	۰/۵۵۹	۰/۵۵

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

برای تعیین مقادیر وزن‌های عاملی هر یک از متغیرهای تحقیق بر مبنای خروجی نرم‌افزار آماری از وزن‌های بیرونی استفاده می‌گردد. چنانچه در مدل مقادیر مثبت شده معنادار باشند دلیل روایی مدل اندازه‌گیری ترکیبی خواهد بود.

از آنجاکه در مدل اندازه گیری ترکیبی مقادیر R^2 محاسبه نمی شود زیرا در این مدل ها تعداد روابط مستقیم برای هر متغیر محدود است، این مقادیر اعداد ضعیفی را نشان می دهد؛ بنابراین برای تأیید روابط در مدل ساختاری، معنادار بودن ضرایب مسیر مورد استفاده قرار می گیرد. معناداری ضرایب مسیر مکمل بزرگی و جهت علامت ضریب بتای مدل است. چنانچه مقادیر به دست آمده بالای حداقل آماره در سطح مورد اطمینان در نظر گرفته شود آن رابطه یا فرضیه تأیید می شود. در سطح معناداری ۹۵ درصد حداقل آماره طی ۱/۹۶ است. مقادیر بتا برای سازه های الگو در جدول (۶)، ارائه گردیده است.

جدول ۶. آزمون معناداری وزن های بیرونی

سطح معناداری	ضریب تی	انحراف معیار	میانگین نمونه	Original Sample (O)	
		۰/۰۰۰	۱	۱	سرمایه اجتماعی < CC5
۰/۰۰۰	۱۵/۳۱۵	۰/۰۴۹	۰/۷۵۱	۰/۷۴۸	اعتماد اجتماعی → سرمایه ارتباطی
۰/۰۰۰	۸/۴۲۵	۰/۰۵۸	۰/۴۸۵	۰/۴۹۲	تعهد اجتماعی → سرمایه ارتباطی
۰/۰۰۰	۵/۲۹۵	۰/۱۲۰	۰/۶۳۸	۰/۶۳۷	جانی → احساس امنیت
۰/۰۰۰	۵۶/۰۹۵	۰/۰۰۴	۰/۲۳۲	۰/۲۳۲	شبکه ارتباطی → سرمایه ساختاری
۰/۴۲۱	۰/۸۰۵	۰/۰۸۰	۰/۰۵۱	۰/۰۶۵	فکری → احساس امنیت
۰/۰۰۰	۶/۳۰۲	۰/۰۵۹	۰/۳۵۹	۰/۳۷۳	قضایی → احساس امنیت
۰/۰۰۰	۸/۶۳۷	۰/۰۵۳	۰/۴۴۷	۰/۴۵۶	مالی → احساس امنیت
۰/۰۰۰	۳۳/۹۴۵	۰/۰۰۶	۰/۱۹۸	۰/۱۹۹	مشارکت تفریحاتی → سرمایه ساختاری
۰/۰۰۰	۵۳/۸۸۹	۰/۰۰۴	۰/۲۰۹	۰/۲۰۹	مشارکت محلی و خیریه → سرمایه ساختاری
۰/۰۰۰	۳۶/۰۹۹	۰/۰۰۶	۰/۰۲۰۱	۰/۲۰۱	مشارکت مدنی → سرمایه ساختاری
۰/۰۰۰	۴۵/۸۹۸	۰/۰۰۵	۰/۲۳۰	۰/۲۳۰	مشارکت مذهبی → سرمایه ساختاری
۰/۶۸۶	۰/۴۰۴	۰/۰۸۶	۰/۰۲۳	۰/۰۳۵	ناموسی → احساس امنیت
۰/۰۰۰	۱۴/۱۵۰	۰/۰۴۲	۰/۶۰۱	۰/۵۹۹	همیاری اجتماعی → سرمایه شناختی
۰/۰۰۰	۱۳/۳۸۶	۰/۰۴۱	۰/۵۴۰	۰/۵۴۳	پنداشته ای اجتماعی → سرمایه شناختی

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

همان طور که در جدول (۶)، ملاحظه می گردد کلیه وزن های مدل بیرونی ترکیبی در سطح ۹۹ درصد اطمینان معنادار است به جز در مورد امنیت فکری از متغیر احساس امنیت که رابطه معناداری نشان نمی دهد. همان گونه که در جدول (۷)، ملاحظه می گردد وزن های بیرونی متغیرهای پنهان مشخص شده است. در این جدول وزن مؤلفه های چهار متغیر احساس امنیت، سرمایه شناختی، سرمایه ارتباطی و سرمایه ساختاری تعیین شده است.

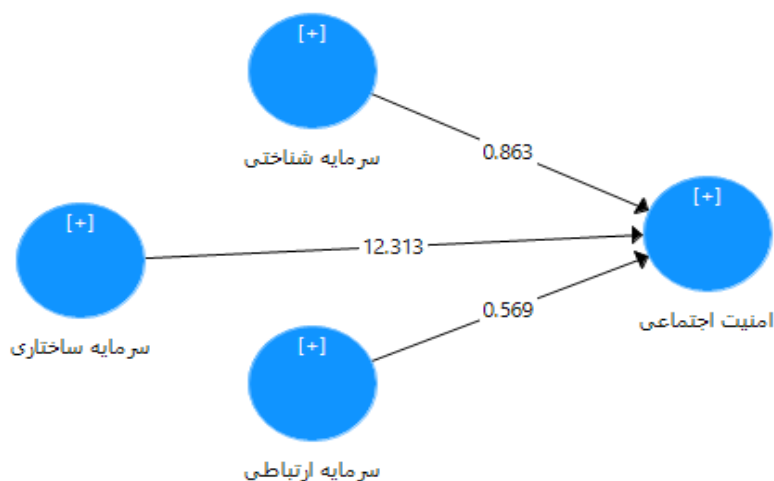
جدول ۷. وزن های بیرونی مؤلفه ها و متغیرهای تحقیق

سرمایه شناختی	سرمایه ساختاری	سرمایه ارتباطی	احساس امنیت	
		۰/۷۵۹		اعتماد اجتماعی
		۰/۴۷۸		تعهد اجتماعی
			۰/۶۱۲	جانی
	۰/۲۳۰			شبکه ارتباطی
			۰/۰۸۶	فکری

			۰/۳۷۹	قضایی
			۰/۴۴۵	مالی
	۰/۲۰۱			مشارکت تفریحاتی
	۰/۲۱۳			مشارکت محلی و خیریه
	۰/۲۰۲			مشارکت مدنی
	۰/۲۲۵			مشارکت مذهبی
			۰/۰۵۰	ناموسی
۰/۵۹۳				همیاری اجتماعی
۰/۵۴۸				پنداشت‌های اجتماعی

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

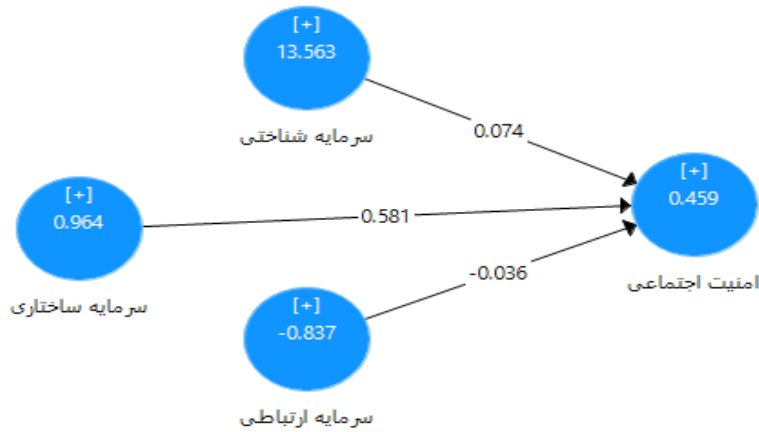
- در مورد مؤلفه‌های احساس امنیت وزن مؤلفه امنیت جانی بیشترین و امنیت فکری کمترین بوده است.
 - در مورد مؤلفه‌های سرمایه شناختی وزن مؤلفه همیاری اجتماعی بیشترین و کمترین وزن به پنداشت‌های اجتماعی اختصاص یافته است.
 - در مورد سرمایه ارتباطی وزن مؤلفه اعتماد اجتماعی بیشترین مقدار و وزن تعهد اجتماعی کمترین میزان گزارش گردیده است.
 - همچنین در مورد سرمایه ساختاری وزن مؤلفه شبکه ارتباطی بیشترین مقدار و وزن مؤلفه مشارکت تفریحی کمترین مقدار بوده است.
- در این بخش خروجی گرافیکی مدل مسیر را در نمای اصلی مشاهده می‌شود که ضرایب مسیر بر روی روابط ایجاد شده بین متغیرهای درون‌زا و برون‌زا و روابط بین متغیرهای مشاهده‌پذیر و مکنون (مدل اندازه‌گیری) محاسبه شده است. همان‌طور که شکل (۳)، ملاحظه می‌گردد تنها سرمایه ساختاری در ارتباط با احساس امنیت با مقدار $t(12/313)$ رابطه معناداری وجود دارد. زیرا مقدار ضریب T از $1/96$ بیشتر است. اما سرمایه ارتباطی و شناختی به‌طور مستقیم رابطه معناداری را نشان نداده است.

شکل ۳. ابعاد سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

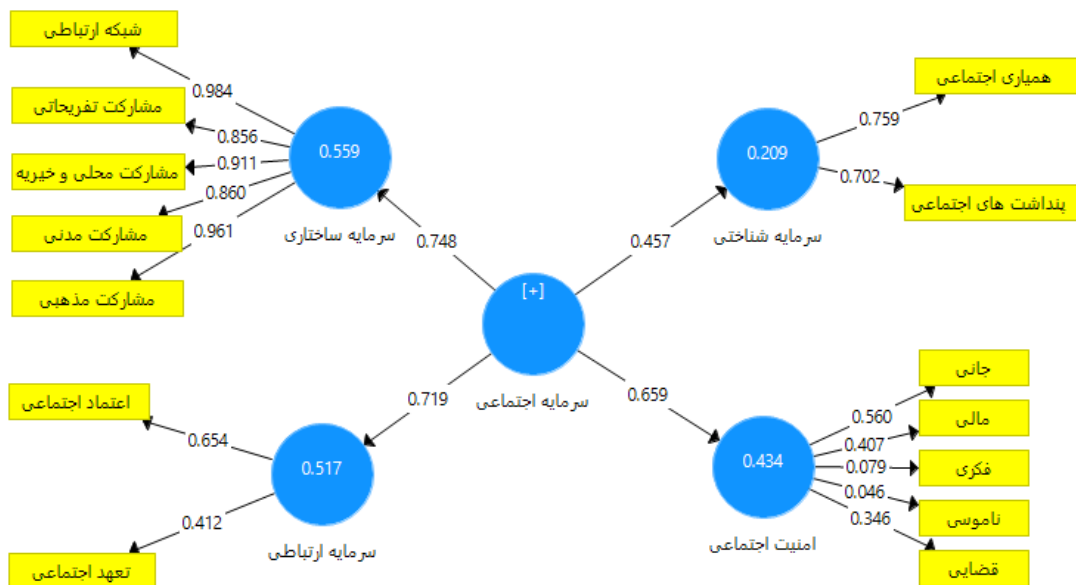
همان گونه که شکل (۴)، ملاحظه می گردد سهم بار عاملی هر یک از ابعاد سرمایه اجتماعی در ارتباط با احساس امنیت مشخص شده است. سهم بعد ساختاری (۰/۵۸۱)، بیشترین اثرگذاری را نشان می دهد و هر سه بعد توانسته است (۰/۴۵۹)، از واریانس متغیر وابسته تحقیق (احساس امنیت) را تبیین نماید. در این رابطه لازم به توضیح است بارهای عاملی ضعیف در مورد سرمایه شناختی و ارتباطی مشاهده می گردد.

شکل ۴. ضرایب مسیر استاندارد احساس امنیت بر مبنای ابعاد سرمایه اجتماعی

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

همان گونه که در شکل (۴) مشاهده می گردد، کلیه مؤلفه های متغیرها نیز در ارتباط با متغیرهای خود معنادار است. جهت تعیین مسیر گرافیکی متغیر سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت همان گونه که در شکل (۵)، ملاحظه می گردد سهم بار عاملی هر یک از مؤلفه ها و متغیرها گزارش شده است.

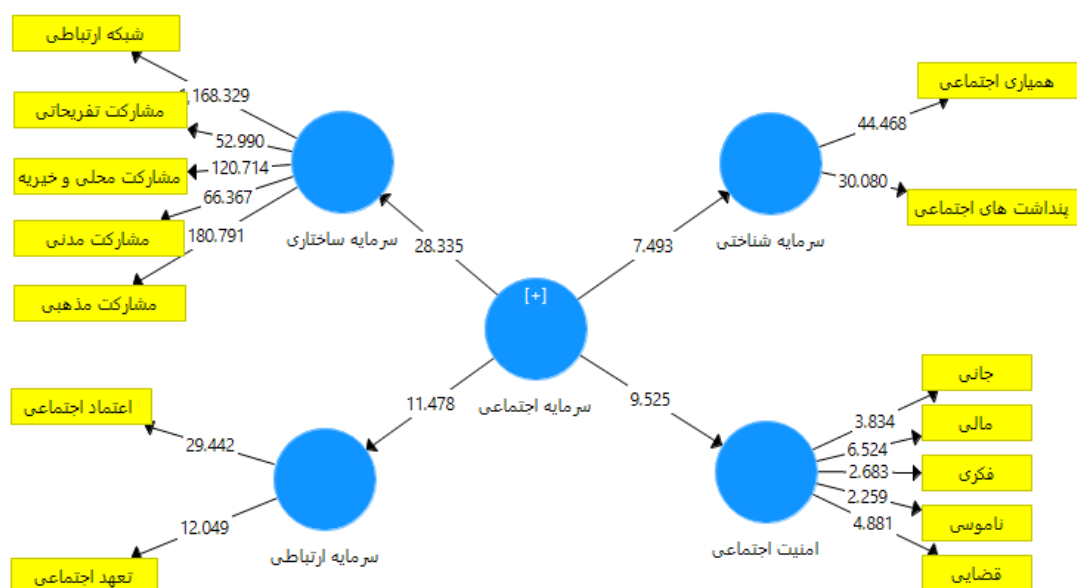
شکل ۵. ضرایب مسیر استاندارد احساس امنیت در ارتباط با متغیر سرمایه اجتماعی

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

همان گونه که در شکل (۵)، ملاحظه می گردد از مجموع روابط میزان ۰/۴۳۴ از واریانس متغیر وابسته احساس امنیت تبیین شده است. بیشترین مقدار بار عاملی در مورد بعد سرمایه ساختاری (۰/۷۴۸) بوده است.

در این میان از میان مؤلفه‌های سرمایه شناختی همیاری اجتماعی با بار عاملی ۰/۷۵۹ بیش از پنداشت‌ها اثرگذاری نشان داده است. همچنین در میان مؤلفه‌های سرمایه ارتباطی سهم اعتماد اجتماعی با بار عاملی ۰/۶۵۴ بیش از تعهد اجتماعی بوده است. در این رابطه از مؤلفه‌های سرمایه ساختاری نیز سهم شبکه ارتباطی با بار عاملی ۰/۹۸۴ بیش از سایر مؤلفه‌ها نشان داده شده است. در مقایسه با ابعاد سرمایه اجتماعی بیشترین میزان تأثیرگذاری مربوط به سرمایه ساختاری و کمترین میزان مرتبط با سرمایه شناختی بوده است و سهم سرمایه ارتباطی در حد وسط می‌باشد.

در نهایت برای مشاهده معناداری روابط مدل ساختاری می‌بایستی معناداری روابط ایجاد شده محاسبه گردد و با توجه به سطح معناداری محقق می‌تواند نسبت به تایید یا رد روابط مدل نتیجه‌گیری نماید. برازش مدل ساختاری با استفاده از ضرایب t به این صورت است که این ضرایب باید از ۱/۹۶ بیشتر باشد تا بتوان در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنادار بودن آن‌ها را تأیید ساخت.

شکل ۶. ضرایب آماره تی معناداری احساس امنیت

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

همان‌طور که در شکل (۶)، مشاهده می‌گردد کلیه متغیرهای تحقیق با مقدار t چون از ۱/۹۶ بیشتر هستند رابطه معناداری را با متغیر احساس امنیت نشان می‌دهند.

برازش مدل کلی معیار GOF

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. برای برازش مدل کلی تنها یک معیار به نام GOF استفاده می‌شود. این معیار از طریق فرمول زیر محاسبه می‌شود:

$$GOF = \sqrt{(Comunalitie) \times R^2}$$

مفهوم (Comunalitie) نشانه‌ی میانگین مقادیر اشتراکی هر متغیر است و (R^2) نیز مقدار میانگین مقادیر R Squares متغیرهای درون‌زای الگو است. برای اجرا از بخش الگوریتم؛ داده‌های بخش Communalitie را فراخوانی کرده و

مقادیر میانگین R Squares متغیرهای درون‌زا را انتخاب و در فرمول فوق قرار داد و محاسبه می‌نماییم. جداول (۸)، حاصل برآیند محاسبات تحقیق است.

جدول ۸. میانگین مقادیر اشتراکی (R Squares و Comunalitie)

***	Comunalitie	R ²	مدل کلی معیار GOF
۰/۰۲	۰/۰۶۳	۰/۴۳۴	احساس امنیت
۰/۰۵	۰/۲۸۰	۰/۲۰۹	سرمایه شناختی
۰/۰۱	۰/۰۳۴	۰/۵۱۷	سرمایه ارتباطی
۰/۴۱	۰/۷۳۴	۰/۵۵۹	سرمایه ساختاری
۱/۹	۱/۱۱۱	۱/۷۱۹	جمع
	۰/۲۷۷	۰/۴۲	متوسط میانگین
۰/۳۴			مجذور نهایی GOF

منبع: نتایج تحقیق: ۱۴۰۱

مجموع هر یک از مقادیر اشتراکی و R^2 بر مبنای میانگین مقدار متوسط ضرایب در جدول (۸)، به دست می‌آید و بنابراین $Comunaliti = 0/277$ و R^2 مقدار $0/42$ به دست آمد؛ بنابراین مقدار معیار GOF مدل مطابق با رابطه محاسبه گردید. با توجه به سه مقدار (۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶) که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده‌اند. برابر این بر اساس فرمول کلی می‌توان چنین به دست آورد؛

$$GOF = \sqrt{0/42 \times 0/277}$$

$$GOF = 0/34$$

مقدار (۰,۳۴)، حاصل از برازش کلی نشان می‌دهد که مدل از مطلوبیت بالایی برخوردار است.

نتیجه‌گیری

هدف از انتخاب موضوع تحقیق بررسی رابطه بین احساس امنیت و سرمایه اجتماعی در مورد مهاجران افغان ساکن شهر مشهد بوده است. در این تحقیق از روش پیمایش و سطح سنجش فرد استفاده شده است. برای سنجش احساس امنیت از پرسشنامه محقق ساخته با تأکید بر مؤلفه‌های مدل بوزان و آل ویور و چلی، اینگلهارت و پارسونز و برای سنجش سرمایه اجتماعی از پرسشنامه محقق ساخته با پیروی از دیدگاه هم‌افزایی ولکاک و نارایان همچنین ناهایت و گوشال استفاده شد. در بررسی نتایج شاخص مرکزی؛ میانگین متغیرهای اصلی تحقیق یعنی احساس امنیت و سرمایه اجتماعی و ابعاد آن از حد متوسط مورد انتظار بیشتر ماست و در این میان بیشترین مقدار مربوط به میزان سرمایه اجتماعی و کمترین مقدار مربوط به احساس امنیت مهاجران افغان می‌باشد. در مقایسه میانگین‌ها در مورد ابعاد سرمایه اجتماعی سهم سرمایه ساختاری بیش‌تر از سرمایه ارتباطی و شناختی گزارش شده است. بر اساس قضیه حد مرکزی توزیع داده‌های تمامی متغیرها نرمال یا حداقل نزدیک به نرمال می‌باشد و برای محاسبه پایایی؛ خود از ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد. مقدار ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای تمامی متغیرهای موجود در پژوهش بیشتر از ۰/۷ و مقدار واریانس استخراج شده بیش از ۰/۵ گزارش شده است و مورد قبول هست.

ماتریس سنجش روایی واگرا به روش فورنل و لارکر نشان داد که مقادیر هر ستون از ستون پایین بیشتر است لذا متغیرها از روایی واگرای مطلوبی برخوردار است. همچنین سه معیار (الف- شاخص ضریب تعیین R^2 ، ب- معناداری ضرایب مسیر (بتا)، ج- شاخص افزونگی یا ارتباط پیش‌بین) برای آزمون مدل‌های ساختاری استفاده شد؛ با توجه به مقادیر به دست آمده از ضریب تعیین می‌توان گفت این مقادیر روابط مستقیم در حد متوسطی را گزارش می‌کنند. ضریب تعیین در مورد سرمایه ساختاری با $0/559$ بیشترین و سرمایه شناختی با $0/209$ کمترین میزان گزارش شده است. همچنین داده‌ها نشان داد که کلیه وزن‌های مدل بیرونی ترکیبی در سطح 99 درصد اطمینان معنادار است به جز در مورد امنیت فکری از متغیر احساس امنیت که رابطه معناداری نشان نمی‌دهد. در بررسی مسیر گرافیکی احساس امنیت بر مبنای ابعاد سرمایه اجتماعی (شناختی، ارتباطی و ساختاری) سهم بعد ساختاری ($0/581$) بیشترین اثرگذاری را نشان می‌دهد و هر سه بعد سرمایه توانسته است $0/459$ از واریانس متغیر وابسته تحقیق (احساس امنیت) را تبیین نماید. همچنین از میان مؤلفه‌های سرمایه شناختی همیاری اجتماعی با بار عاملی $0/759$ بیش از پنداشت‌ها اثرگذاری نشان داده است. همچنین در میان مؤلفه‌های سرمایه ارتباطی سهم اعتماد اجتماعی با بار عاملی $0/654$ بیش از تعهد اجتماعی بوده است. در این رابطه از مؤلفه‌های سرمایه ساختاری نیز سهم شبکه ارتباطی با بار عاملی $0/984$ بیش از سایر مؤلفه‌ها نشان داده شده است. در مقایسه با ابعاد سرمایه اجتماعی بیشترین میزان تأثیرگذاری مربوط به سرمایه ساختاری و کمترین میزان مرتبط با سرمایه شناختی بوده است و سهم سرمایه ارتباطی در حد وسط می‌باشد. در برازش مدل کلی معیار GOF مقدار $0,34$ حاصل از برازش کلی نشان می‌دهد که مدل از مطلوبیت بالایی برخوردار است.

نتایج حاصله با نتایج تحقیقات خارجی همانند، زانگ (۲۰۱۸) که نشان داد تلاش برای تحقق شهروندی محلی پیامد دیگر اصلاحات اجتماعی و توسعه می‌باشد. همچنین یافته‌های پژوهشی چن و ترنر (۲۰۱۴)، نشان می‌دهد که تقویت مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی به مؤلفه‌های امنیت مالی، جانی، حقوقی، احساسی و اخلاقی روستایان منجر می‌شود و آن‌ها شامل ارتباطات اجتماعی، روابط افقی بر پایه همکاری و آگاهی می‌باشند، همسویی نشان می‌دهد. از سوی دیگر نتایج تحقیقات داخلی همانند تحقیق حیدری و شفیع (۱۳۹۸) نشان داده است که مشارکت اجتماعی و اعتماد همبستگی معنی‌داری با احساس امنیت دانشجویان دارد یا در تحقیق دیگر خوش‌نام (۱۳۹۸) مشخص گردید بین «میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی» با «احساس امنیت» همبستگی معنی‌داری وجود دارد. و از سوی دیگر در تحقیق زینالی گیگلو (۱۳۹۹) رابطه معنادار و مستقیمی بین اعتماد اجتماعی و مشارکت اجتماعی با احساس امنیت وجود دارد می‌توان گفت که نتایج حاصل از این تحقیق با این نتایج همسویی نشان می‌دهد.

لذا در ادامه پیشنهادهای در راستای نتایج پژوهش ارائه می‌گردد:

- بهره‌گیری از مشارکت مهاجرین افغان و نظرات آن‌ها در ایجاد امنیت روانی ضمن بهره‌مندی از خلاقیت و نوآوری؛
- با توجه به تأثیرات متفاوت شاخص‌های سرمایه اجتماعی و شاخص‌های مختلف احساس امنیت، می‌توان با در نظر گرفتن کمک به ارتقای هر یک از شاخص‌های سرمایه اجتماعی، مؤلفه‌های خاصی از احساس امنیت را ارتقا بخشید؛
- از آنجا که در ایران به عنوان یک کشور مهاجرپذیر مؤثر در منطقه نیز شناخته می‌شود سایر اقوام و مهاجران نیز به تبع می‌تواند متأثر از شرایط و ساختار موجود در احساس امنیت و میزان سرمایه اجتماعی در بین آنان مورد توجه قرار گیرد. لذا سیاست‌های حمایتی و تشویقی مؤثر با اتخاذ برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت می‌توان از ظرفیت‌های مطلوب این اقشار در جامعه

- بهره‌مند گردید. قوانین متعادل در حقوق انسانی، اجتماعی و دادن حقوق شهروندی می‌تواند باعث تأثیرگذاری مثبت سرمایه‌های موجود انسانی، اجتماعی و فرهنگی آنان بر احساس امنیت و ملی محسوب گردد؛
- پیشنهاد می‌گردد در اسکان و تمرکز مهاجران بالأخص مهاجران افغانی و نیازها و توانمندی‌های آنان تحقیقات جامع صورت پذیرد چراکه با مدیریت شهری مناسب می‌توان به امنیت عمومی منطقه و شهر کمک رسانید؛ و
 - مشخص گردید که میزان سرمایه اجتماعی نسبت به میزان احساس امنیت در بین مهاجران بیشتر است، لذا می‌توان با تحقیقات دیگر درباره دلایل و راهکارهای توسعه احساس امنیت در بین مهاجران افغانی اقدام نمود.

منابع

- بحری پور، عباس، ذوالفقاری، ابوالفضل، رستگار، خالد امیر. ۱۳۹۱. بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی شهرستان کاشان). پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران. دوره ۱. شماره ۴. صص ۸۹-۱۰۹.
- پروین‌زاده، رقیه، محمدی شیخی، قباد. (۱۳۹۴). نقد و بررسی اهمیت امنیت روانی اشخاص از منظر فقهی و حقوقی. دومین همایش ملی عدالت. اخلاق. فقه و حقوق. میبد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد میبد. میبد.
- ترابی، یوسف، گودرزی، آیت. ۱۳۸۳. ارزش‌ها و امنیت اجتماعی. فصلنامه دانش انتظامی. دوره ۶. شماره ۲. صص ۳۱-۴۶.
- جوانمرد، کرم اله، یوسفوند، پروانه. ۱۴۰۰. سرمایه اجتماعی و احساس امنیت در بین مناطق حاشیه‌نشین و مرکزی (شهر خرم‌آباد). نشریه پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی. دوره ۱۴. شماره ۲ (پیاپی ۵۴). صص ۵۷-۸۲.
- حیدری، مسعود، شفیعی، روح اله. ۱۳۹۸. بررسی سرمایه اجتماعی بر احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه اصفهان). نشریه مطالعات امنیت اجتماعی. دوره ۱۰. شماره ۶۰. صص ۱۲۳-۱۵۴.
- خوش‌نام، مینا. ۱۳۹۸. نقش شبکه‌های اجتماعی در گسترش امنیت اجتماعی ادراک‌شده در زنان شهروندان تهرانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی. دانشگاه علوم انسانی. رشته مطالعات فرهنگی و رسانه.
- درویشی، فرزاد، محسنی، رضاعلی، مهاجری، اصغر. ۱۴۰۰. رابطه توسعه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی (مورد مطالعه: شهر تهران). دوره ۱۴. شماره ۳ (پیاپی ۵۵). صص ۲۲۳-۲۴۸.
- ذاکری‌هامانه، راضیه، افشانی، سیدعلیرضا، عسکری‌ندوشن، عباس. ۱۳۹۱. بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی در شهر یزد. مجله جامعه‌شناسی ایران. دوره ۱۳. شماره ۳. صص ۸۳-۱۱۰.
- ذوالفقاری، اکبر. (۱۳۹۸). فراتحلیل جامعه‌شناختی رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی. نشریه انتظام اجتماعی. دوره ۱۱. شماره ۲. صص ۱۶۱-۱۹۰.
- زینالی گیگلو، شبنم. ۱۳۹۹. بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مرتبط با آن در بین زنان بالای ۱۵ سال شهر پارس‌آباد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم اجتماعی. تبریز.
- ساروخانی، باقر، هاشم‌نژاد، فاطمه. ۱۳۹۰. بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی (مؤلفه‌های آن) و احساس امنیت اجتماعی در بین جوانان شهر ساری. فصلنامه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان. دوره ۲. شماره ۲. صص ۸۱-۹۴.
- سالنامه آماری استانداری خراسان رضوی، (۱۴۰۰)، استانداری خراسان رضوی.

- سبکنین، قربانعلی، ترکارانی، مجتبی، حق ندیری، ایرج. ۱۳۹۶. رابطه سرمایه اجتماعی و هراس از تعرض در محله‌های شهر خرم‌آباد. مسائل اجتماعی ایران. دوره ۸. شماره ۸. صص ۷۷-۹۸.
- سلیمی سبحان، محمدرضا، یاپنگ غراوی، محمد. محمدیگی سلخوری، مریم، بالی چلندر، مصطفی. ۱۴۰۰. تأثیر اعتماد اجتماعی و امنیت فضاهای شهری در توسعه گردشگری شهری (مطالعه موردی: شهر گرگان). مطالعات جغرافیایی مناطق کوهستانی. دوره ۲. شماره ۱. صص ۲۳-۲۸.
- سیف‌الدینی، فرانک، عیوضلو، داود، عیوضلو، محمود، ریکا، جهانبخش. ۱۳۹۲. سرمایه اجتماعی و تأثیر آن بر احساس امنیت (مطالعه موردی: شهرستان کوه‌دشت). مطالعات ساختار و کارکرد شهری. دوره ۱. شماره ۱. صص ۸۹-۱۱۲.
- طباطبایی، سیده سیما. ۱۳۹۸. تحلیل عوامل محیطی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی ساکنان سکونتگاه‌های غیررسمی جنوب شرق تبریز مطالعه موردی مارالان تبریز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی و علوم محیطی. دانشگاه تبریز.
- فرج‌پور، مریم، ایزدی، احمد، رضایی، نورمحمد. ۱۳۹۷. عملکرد پلیس بر احساس امنیت عمومی از دیدگاه شهروندان. پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی. سال ۱۱. شماره ۱. صص ۷۵-۱۰۰.
- مسلمی، حسین، فاضلی، سیدطاهر. ۱۳۹۸. سهم سرمایه اجتماعی در تولید احساس امنیت (مورد مطالعه: شهر زنجان). نشریه مطالعات امنیت اجتماعی. دوره ۱۰. شماره ۵۷. صص ۲۴۹-۲۷۴.
- ناصرپور، مهرداد. ۱۳۹۸. بررسی تأثیر سرمایه اجتماعی ناجا بر امنیت روانی شهروندان خرم‌آباد. نشریه علمی دانش انتظامی لرستان. دوره ۷. شماره ۲۵. صص ۳۷-۵۲.
- یاری، حامد، هزارجریبی، جعفر. ۱۳۹۱. بررسی رابطه احساس امنیت و اعتماد اجتماعی در میان شهروندان (مطالعه موردی ساکنان شهر کرمانشاه). پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران. دوره ۱. شماره ۴. صص ۳۹-۵۸.
- یعقوبی. سمیرا. ۱۳۹۷. بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه موردی: شهر تبریز). پایان‌نامه علوم اجتماعی - پژوهش علوم اجتماعی. دانشگاه بیرجند.

- Chen. T. Turner. J. 2014. **Extending Social Security Coverage to the Rural Sector in China**. International Socioal Security Review. 67 (1):49-70.
- Greco. F. Polli. A. 2021. **Security Perception and People Well-Being**. Soc Indic Res 153. 741-758.
- Hanson. R. 2018. **Ethnographies of Security: Pushing Security Studies beyond the Bounds of International Relations**. Qual Sociol 41. 135-144.
- Lindstrom M. Merlo .J. Ostergren P. O. 2003. **Social capital and sense of insecurity in the neighbourhood: a population-based multilevel analysis in Malmo. Sweden**. Social Science & Medicine. 56 (5): 1111-1120.
- Marini. M. Chokani. N. Abhari. R.S. 2019. **Agent-Based Model Analysis of Impact of Immigration on Switzerland's Social Security**. Int. Migration & Integration 20. 787-808.
- Zhang. Z. 2018. **Employment marketization**. Social security inclusion and rights equalization of rural migrants. China popul. dev. stud. 2. 57-82.